

ยุววิจัยท่องเที่ยว การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกันความเป็นชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Learn and Play: Tourism out of School Research Project in The Lower
Northeastern Region

รุ่งรัตน์ หัตถกรรม¹

¹อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

rhatthakam@gmail.com

บทคัดย่อ

โครงการยุววิจัยท่องเที่ยว : การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกันความเป็นชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมพัฒนาโจทย์วิจัย (โครงการ) ของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยการท่องเที่ยวและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ครูที่ปรึกษา โครงการและเพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ มีขั้นตอนการวิจัยโดยการคัดเลือกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีศักยภาพพร้อมเป็นโรงเรียนนำร่อง นักเรียนสร้างโจทย์วิจัยเองโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นที่ปรึกษาและผู้ประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า โจทย์วิจัยของโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 42 โครงการ จาก 4 โรงเรียน โดยแบ่งออกเป็นระดับประถมศึกษา 2 แห่งและมัธยมศึกษา 2 แห่ง ได้แก่ระดับประถมศึกษา คือ โรงเรียนบ้านตรึม (ตรึมวิทยานุเคราะห์) ตำบลตรึม อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ 9 โครงการ และ โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ 10 โครงการ และระดับมัธยมศึกษา คือโรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ 9 โครงการ และโรงเรียนพิมายวิทยา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา 14 โครงการหลักสูตรการเรียนการสอนที่ครูที่ปรึกษาได้บูรณาการการเรียนการสอนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและอาชีพ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบของชุมนุมต่างๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวหลักในพื้นที่

คำสำคัญ: ยุววิจัยท่องเที่ยว, หลักสูตรบูรณาการการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of Learn and Play: Tourism out of School Research Project in The Lower Northeastern Region in the lower northeastern region were to develop in common the research problems of students, to make the efficiency of tourism research and develop the education curriculum of advisor teachers in the program and to make the tourism research network related with the locality. The stage of this research was that the researcher collected the schools in lower northeastern part of Thailand, where was the efficient school and could be the pilot school. The students could make the research problem by themselves who their teacher would be the trainer and the lecturers in Buriram Rajabhat University would be advisor and co-operative in the program.

The research results were found that the research problems of the school participated in the forty-two programs from four schools, that is, two primary schools as nine programs from Ban Triem School, Triem Sub-district, Srikhoraphom District, Surin Province and ten programs from Ban Huytamon, Phoosing District, Srisaket Province and two high schools as nine programs from Phanomrung, Chalermprakit District, Buriram Province and fourteen programs from Pimai Vintaya school, Pimai District, Nakornrajsima Province. The advisor teachers studied integrally the curriculum of education in the learning core group of science and technology, the foreign language, the social science and culture, the working and occupation, the activities of student development in the model of various community, the Thai language, the art education and the mathematical education, which the sub-district administrative organization was the main research network in the locality.

Keywords : Learn and Play : Tourism out of School Research

1. บทนำ

สถานการณ์อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยถือได้ว่าประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความคุ้มค่าเงินและมีนักท่องเที่ยวหลักจากทั้งเอเชียยุโรปและอเมริกาที่ให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมากโดยสัดส่วนนักท่องเที่ยวเดือนมกราคม 2552 มีนักท่องเที่ยวจากกลุ่มเอเชียจำนวน 563,028 คนกลุ่มยุโรปจำนวน 459,007 คนและกลุ่มอเมริกาจำนวน 87,006 คนซึ่งจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของไทยคือการท่องเที่ยวที่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการผจญภัยการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์รวมถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภาพลักษณ์ของคนไทยที่ยังคงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดีดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมมีการเติบโตอย่างรวดเร็วและหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเนื่องจาก

เล็งเห็นว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สามารถสร้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่ประชาชนได้ เป็นจำนวนมากซึ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องจะเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศ และฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง(“สถานการณ์อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต”. 2552 : ออนไลน์)

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอย่างไร้ขีดจำกัดส่งผลให้ชุมชนและสังคมได้รับผลกระทบเชิงลบอย่างมหาศาล อาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันมีฐานการพัฒนาที่วางอยู่บนพื้นฐานของชุมชนที่ไม่เข้มแข็งใช้เศรษฐกิจเป็นตัวตั้งและไม่ได้วางอยู่บนฐานความรู้จึงเปราะบาง และสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลักโดยไม่คำนึงถึงฐานทรัพยากรและอัตลักษณ์ของตนเองก่อให้เกิดปัญหาตามมา อาทิ การแปดงวัฒนธรรมของตัวเองมาขายเป็นสินค้า (commodification) ชุมชนเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแบบนักท่องเที่ยว (demonstration effect) และอื่นๆ อีกมากมาย ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนา “คน” ควบคู่กับ “การสร้างความรู้” ผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับ “กลไกและเครือข่าย” จะสามารถสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ซึ่งเป็นฐานที่สำคัญในการนำไปสู่ “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” (ประชาคมวิจัย, 2552 : ออนไลน์)

ดังนั้นการสร้างความเข้าใจและศักยภาพการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญยิ่งผ่าน “การเรียนรู้ชีวิต” ไม่ใช่แค่ “เรียนหนังสือ” การเรียนรู้นอกห้องเรียนสามารถปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมด้านต่างๆกระบวนการวิจัยไม่เป็นเพียงเครื่องมือในการสร้างคุณภาพของชุมชนแต่ยังพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นผู้รู้และสร้างนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนกระบวนการวิจัยยังเชื่อมโยงโรงเรียนกับภาคีท้องถิ่น (รัฐ เอกชนและประชาชน)ที่เกี่ยวข้องด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบส่งเสริมการร่วมคิดและร่วมพัฒนาภายใต้กิจกรรมการวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการที่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง(ประชาคมวิจัย, 2552 : ออนไลน์) การดำเนินชุดโครงการดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงการเตรียมคนเพื่อแก้ปัญหาเพียงอย่างเดียวหากแต่สร้างกระบวนการเพื่อให้ชุมชนเป็นนักเรียนรู้ นักเปรียบเทียบ นักวิเคราะห์นักสืบในการเฝ้าระวังเพื่อสะท้อนปัญหาหรือประเด็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้ผู้ใหญ่ (จังหวัด เทศบาล อบต. อบจ. และภาคธุรกิจ) ได้รับรู้และมีแรงบันดาลใจในการแก้ปัญหาและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นบนฐานความรู้โดยสร้างเครือข่ายพหุภาคีในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของไทย มีความโดดเด่นทั้งทางด้านกายภาพ และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญและอุบลราชธานี ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทยได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นโรงเรียนนำร่องในการร่วมดำเนินโครงการวิจัยท่องเที่ยวโดยให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการวิจัยเอง ครูเป็นพี่เลี้ยง และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ร่วมหนุนเสริม ซึ่งมีโรงเรียนในความรับผิดชอบ 4 โรงเรียน โดยแบ่งออกเป็นระดับประถมศึกษา 2 แห่งและมัธยมศึกษา 2 แห่ง ได้แก่ระดับประถมศึกษา คือ1. โรงเรียนบ้านตรึม (ตรึมวิทยานุเคราะห์) ตำบลตรึม อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์2. โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษระดับมัธยมศึกษา คือ1.

โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์2. โรงเรียนพิมายวิทยา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นโรงเรียนต้นแบบและขยายผลต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อร่วมพัฒนาโจทย์วิจัย (โครงการ) ของนักเรียนในแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านการพิจารณา
2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยการท่องเที่ยวและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ครูที่ปรึกษาโครงการ
3. เพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. เพื่อส่งเคราะห์งานวิจัยจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นบทความการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยท่องเที่ยว : การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกันความเป็นชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมพัฒนาโจทย์วิจัย (โครงการ) ของนักเรียนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยการท่องเที่ยวและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ครูที่ปรึกษาโครงการและเพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ มีขั้นตอนและวิธีดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

1. ขั้นตอนการคัดเลือกโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์คัดเลือกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีศักยภาพพร้อมเป็นโรงเรียนนำร่อง นักเรียนสร้างโจทย์วิจัยเองโดยมีครูเป็นที่เลี้ยง และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นที่ปรึกษาและผู้ประสานงาน

2. ขั้นตอนการสร้างโจทย์วิจัย

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ แต่ละโรงเรียนได้สร้างโจทย์วิจัย(โครงการ) ของนักเรียนในแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ทำวิจัยห่างจากโรงเรียนไม่เกิน 5 กิโลเมตร ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนและคณาจารย์จากโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนได้ร่วมประชุมการหนุนเสริมการสร้างโจทย์วิจัยจากสถาบันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย เมื่อวันอังคารที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ 2552 ณ ห้องโถงโอรุรา โรงแรมพูลแมน จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ได้โจทย์วิจัย (โครงการ) ภายใต้ประเด็นการศึกษาตามความต้องการของพื้นที่ โดยคำนึงถึงฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก คือ 1) ระบบและกลไกการติดตามผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงทางการท่องเที่ยว 2) ระบบการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น 3) ระบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และ 4) การจัดการฐานทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทยพิจารณาโจทย์วิจัย(โครงการ)จากนั้นโรงเรียนดำเนินงานตามโจทย์วิจัย (โครงการ) ของตนเองที่ผ่านการพิจารณา

3. ขั้นตอนการหนุนเสริม

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยและการพัฒนาหรือสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนบนฐานงานวิจัยของนักเรียนเพื่อเป็นการหนุนเสริมครูที่ปรึกษาโดยผู้ประสานงานพื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดโดย สำนักงานพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

4. ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย

จัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยผู้ประสานงานพื้นที่ภาคอีสานตอนล่างโดยมีการนำเสนอความก้าวหน้าของโจทย์วิจัย(โครงการ) โดยตัวแทนนักเรียนแต่ละโครงการวิจัยของแต่ละโรงเรียน ทั้ง 4 โรงเรียน 42 และจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานและชิ้นงานวิจัยของนักเรียน เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาของโครงการวิจัยท่องเที่ยว : การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกัน ความเป็นชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแบ่งผลการศึกษาออกได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อร่วมพัฒนาโจทย์วิจัย (โครงการ) ของนักเรียน โจทย์วิจัยของแต่ละโรงเรียนที่ได้เป็นดังนี้

- โรงเรียนบ้านตรึม (ตรึมวิทยานุเคราะห์) ตำบลตรึม อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์จำนวน 9 โครงการ ได้แก่ 1. ภาษาส่วยงานนิดเดียว 2. เล่าเรื่อง ร่ำแกลมอสืบสานวัฒนธรรมชาวภูยกุยเพื่อการท่องเที่ยว 3. แผนที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลตรึม 4. บ้านตรึมกับการท่องเที่ยว 5. พจนานุกรมท่องเที่ยว 3 ภาษา หมู่บ้านชาวภูยกุย "ตำบลตรึม" 6. การส่งเสริมการเล่นแบบชาวภูยกุยเพื่อการท่องเที่ยว 7. ภาษากับการท่องเที่ยว 8. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบ้านตรึม 9. ประเพณีเซ่นปู่ตาเพื่อการท่องเที่ยว

- โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษจำนวน 10 โครงการ ได้แก่ 1. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริผ่านสื่อมวลชน 2. ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3. ชื่อพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ปลูกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4. การสื่อความหมายและการสร้างเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรตามแนวพระราชดำริ 5. การใช้ภาษาเพื่อการท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6. เส้นทางเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 7. อาหารกับการท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 8. เส้นทางเดินทางเท้าในแหล่งท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 9. ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 10. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ณ แหล่งท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรอำเภอภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- **โรงเรียนพนมรุ้ง** อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 9 โครงการ ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวรู้จักอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งได้อย่างไร 2. เล่าเรื่องตำนานชื่อกับการท่องเที่ยว 3. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว 4. สำรวจพืชสมุนไพรพื้นบ้านบนภูเขาพนมรุ้งเพื่อการท่องเที่ยว 5. เหตุผลที่คนเดินทางมาเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง 6. สภาพปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง 7. สินค้าชุมชนกับแหล่งท่องเที่ยว 8. ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 9. สุสานเก่าเที่ยว

- **โรงเรียนพิมายวิทยาอำเภอพิมาย** จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 14 โครงการ ได้แก่ 1. ภาษาต่างประเทศสำหรับแม่ค้าขายของที่ระลึก 2. สามล้อเพื่อการท่องเที่ยว 3. ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว 4. การส่งเสริมการจัดงานประเพณีในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย 5. การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณปราสาทหินพิมาย 6. ภาษาต่างประเทศต่างๆ สำหรับผู้ขับขี่สามล้อเพื่อการท่องเที่ยว 7. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปฏิบัติงานของยุวอาสาสมัครช่วยนักท่องเที่ยวโรงเรียนพิมายวิทยา 8. Beautiful Park เพื่อการท่องเที่ยว 9. ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 10. การสาธิตศิลปวัฒนธรรมในงานแสดงแสงเสียงพิมาย (Phimai mini Light & sound) เพื่อการท่องเที่ยว 11. สินค้า OTOP เพื่อการท่องเที่ยว 12. การท่องเที่ยวเพื่อลดมลพิษเพิ่มสีสัน 13. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักนักท่องเที่ยว และ 14. เที่ยวพิมายสุขภาพสบายใจ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยการท่องเที่ยวและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ครูที่ปรึกษาโครงการ

ผลการวิจัยในรูปแบบต่างๆ ของแต่ละโรงเรียน ครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษานั้นได้บูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนที่ได้จากการวิจัย 42 โครงการ ได้มาทั้งหมด 54 หลักสูตรดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 หลักสูตรการเรียนการสอนที่ได้จากการวิจัย 42 โครงการ

หลักสูตรบูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้	โครงการ	โรงเรียน	หมายเหตุ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (10 หลักสูตร)	1. แผนที่แหล่งท่องเที่ยวตำบลตรึม	โรงเรียนบ้านตรึม	
	2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบ้านตรึม	โรงเรียนบ้านตรึม	
	3. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯผ่านสื่อมัลติมีเดีย	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรบูรณาการ การเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	โครงการ	โรงเรียน	หมายเหตุ	
	5. ชื่อพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ปลูกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ		
	6. การสื่อความหมายและการสร้างเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรตามแนวพระราชดำริ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ		
	7. อาหารกับการท่องเที่ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ		
	8. การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณปราสาทหินพิมาย	โรงเรียนพิมาย		
	9. Beautiful Park เพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนพิมาย		
	10. การท่องเที่ยวเพื่อลดมลพิษเพิ่มสีสัน	โรงเรียนพิมาย		
	ภาษาต่างประเทศ (10 หลักสูตร)	1. บ้านตรีมกับการท่องเที่ยว	โรงเรียนบ้านตรีม	
		2. พจนานุกรมท่องเที่ยว 3 ภาษา หมู่บ้านชาวกูย "ตำบลตรีม"	โรงเรียนบ้านตรีม	
		3. การใช้ภาษาเพื่อการท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
		4. นักท่องเที่ยวรู้จักอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งได้อย่างไร	โรงเรียนพนมรุ้ง	
5. ภาษาต่างประเทศสำหรับแม่ค้าขายของที่ระลึก		โรงเรียนพิมาย		
6. ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว		โรงเรียนพิมาย		
7. ภาษาต่างประเทศง่ายๆ สำหรับผู้ขับชีสามล้อเพื่อการท่องเที่ยว		โรงเรียนพิมาย		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรบูรณาการ การเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	โครงการ	โรงเรียน	หมายเหตุ
	8. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปฏิบัติงานของยูวอาสาสมัครช่วยนักท่องเที่ยวโรงเรียนพินายวิทยา	โรงเรียนพินาย	
	9. ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	โรงเรียนพินาย	
	10. เทียวพินายสุขภาพสบายใจ	โรงเรียนพินาย	
สังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรม (8 หลักสูตร)	1. เล่าเรื่อง รำแกลมอสีบสำนวนวัฒนธรรมชาวกูยเพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	2. การส่งเสริมการเล่นแบบชาวกูยเพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	3. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบ้านตรึม	โรงเรียนบ้านตรึม	
	4. ประเพณีเซ่นปู่ตาเพื่อการท่องเที่ยว		
	5. เส้นทางเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวของศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
	6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ณ แหล่งท่องเที่ยว ศูนย์พัฒนาการเกษตรอำเภอภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
	7. การส่งเสริมการจัดงานประเพณีในอุทยานประวัติศาสตร์พินาย	โรงเรียนพินาย	
	8. การสาธิตศิลปวัฒนธรรมในงานแสดงแสงเสียงพินาย (Phimai mini Light & sound) เพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนพินาย	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรบูรณาการ การเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการ เรียนรู้	โครงการ	โรงเรียน	หมายเหตุ
การงานและอาชีพ (8 หลักสูตร)	1.บ้านตรึมกับการท่องเที่ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของคุณย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯผ่านสื่อมัลติมีเดีย	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
	3. ชื่อพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่ปลูกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของคุณย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
	4. การสื่อความหมายและการสร้างเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวคุณย์พัฒนาการเกษตรตามแนวพระราชดำริ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
	5. อาหารกับการท่องเที่ยวคุณย์พัฒนาการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	
	6. Beautiful Park เพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนพิมาย	
	7. สินค้า OTOP เพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนพิมาย	
	8. การท่องเที่ยวเพื่อลดมลพิษเพิ่มสีสัน	โรงเรียนพิมาย	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในรูปแบบของชุมนุม ต่างๆ (8 หลักสูตร)	1. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	โรงเรียนพนมรุ้ง	
	2. สสำรวจพืชสมุนไพรพื้นบ้านบนภูเขาพนมรุ้งเพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนพนมรุ้ง	
	3. เหตุผลที่คนเดินทางมาเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	โรงเรียนพนมรุ้ง	
	4. สภาพปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	โรงเรียนพนมรุ้ง	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หลักสูตรบูรณาการ การเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	โครงการ	โรงเรียน	หมายเหตุ
	5. สินค้าชุมชนกับแหล่งท่องเที่ยว	โรงเรียนพนมรุ้ง	
	6. ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	โรงเรียนพนมรุ้ง	
	7. สุขาน่าเที่ยว	โรงเรียนพนมรุ้ง	
	8. สามล้อเพื่อการท่องเที่ยว	โรงเรียนพิมาย	
	9. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักนัก เดินทาง	โรงเรียนพิมาย	
ภาษาไทย (5 หลักสูตร)	1. ภาษาช่วยย่นาญนิตเดี้ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	2. พจนานุกรมท่องเที่ยว 3 ภาษา หมู่นาน ชาวภูย "ตำบลตรึม"	โรงเรียนบ้านตรึม	
	3. ภาษากับการท่องเที้ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	4. การใช้ภาษาเพื่อการท่องเที้ยวแหล่ง เรียนรู้ศูนย์พัฒนาการเกษตรอื่น เนื่องมาจากพระราชดำริ	โรงเรียนบ้านห้วย ตามอญ	
	5. เล่าเรื่องตำนานซือกับการท่องเที้ยว	โรงเรียนพนมรุ้ง	
ศิลปศึกษา (4 หลักสูตร)	1. ภาษาช่วยย่นาญนิตเดี้ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	2. เล่าเรื่อง ร้าแกลมอสิบสานวัฒนธรรม ชาวภูยเพื่อการท่องเที้ยว	โรงเรียนบ้านตรึม	
	3. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบ้าน ตรึม	โรงเรียนบ้านตรึม	
	4. ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที้ยวของศูนย์ พัฒนาการเกษตรภูยสิงห์อื่นเนื่องมาจาก พระราชดำริ	โรงเรียนบ้านห้วย ตามอญ	
คณิตศาสตร์ (1 หลักสูตร)	1. เส้นทางกาเดินทางเท้าในแหล่ง ท่องเที้ยวศูนย์พัฒนาการเกษตรภูยสิงห์อื่น เนื่องมาจากพระราชดำริ	โรงเรียนบ้านห้วย ตามอญ	

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เห็นผลการวิจัยและการเผยแพร่ผลการวิจัยของนักเรียนในรูปแบบของการนำเสนอและการจัดแสดงผลงานในวันจันทร์ที่ 28 ธันวาคม 2552 และผลการประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยการท่องเที่ยวเครือข่ายภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ ได้แก่ อบต. และที่ว่าการอำเภอ และภาคเอกชน ได้แก่ ศูนย์การเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งหน่วยงานต่างๆ จะ ได้นำผลการวิจัยไปสู่การวางแผนทางพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่รับผิดชอบต่อไปโดยจะพิจารณาดำเนินการเชิงบูรณาการในทุกศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแต่ละประเด็นการวิจัยที่นักเรียนได้นำเสนอไป โดยการประสานทุนหรืองบประมาณในการดำเนินงานไปยังโรงเรียนและส่งเสริมสนับสนุนกำลังคนทั้งอำนวยความสะดวกด้านสถานที่และการเดินทางด้วย

สำหรับสถาบันการศึกษาที่เป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ ยังได้รับข้อมูลความรู้ด้านการท่องเที่ยวมีแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่เพิ่มเติมและมีเครือข่ายการดำเนินงานวิจัยของท้องถิ่นด้วย

5. การอภิปรายผล

การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืนจึงต้องเริ่มจากการใช้จุดแข็งในสังคมและทุนทางสังคมที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง(“ชุมชนเข้มแข็ง”, 2553 : ออนไลน์)กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งทุกคนในชุมชนต้องมีจิตสำนึกมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดประเด็นปัญหา การพัฒนาทางเลือกเพื่อดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการจัดการกระบวนการถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาวิสัยทัศน์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลการดำเนินกิจกรรมของชุมชน “กิจกรรมสาธารณะของชุมชน” เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นหลายกรณี เช่น กรณีปัญหา กรณีความสนใจ เป็นต้นซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือเกิดจากความสนใจและการมีเป้าหมายร่วมกันของชุมชนทำให้มีการรวมพลัง มีการสนทนาอย่างพินิจพิเคราะห์หรือเริ่มกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์หลายหลายมีการจัดการร่วมกันภายใต้ความสัมพันธ์ในแนวราบเรียนรู้และสรุปบทเรียนร่วมกันลักษณะความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชนจึงเป็นลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ(Net-working) จากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นพหุภาคี

การสร้างความรู้ความเข้าใจและศักยภาพการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวให้กับ เด็ก : นักเรียน โดยการทำวิจัยเป็นการเรียนรู้ที่สามารถปลูกจิตสำนึกและค่านิยมด้านต่างๆ ของกระบวนการวิจัย ที่เกิดความกิจกรรมสาธารณะของชุมชนที่เกิดจากการให้ นักเรียน ได้มีกิจกรรมง่ายๆ ทำในชุมชน เพื่อสร้างความคิด ความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนและชุมชน นักเรียนมีความรู้ในเรื่องราว ที่มาของตนเองและชุมชน ทั้งยังเกิดความภาคภูมิใจเกิดจิตสำนึกรักและหวงแหนในทรัพยากรและสมบัติอันมีค่าดังเช่นการทำวิจัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านตรึม ชนชาวกูย จังหวัดสุรินทร์ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในเชื้อชาติ ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างและเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่มีเกิดขึ้นในชุมชนจะก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : บทสรุปผู้บริหาร) ได้ทำการศึกษาวิจัยวิถีวิทยาการประเมินความสำเร็จของการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของประเทศไทย ได้ข้อค้นพบหลักว่า องค์ประกอบของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ได้แก่บุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้และชุมชน/เมือง

แห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้กระบวนการวิจัยยังเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณภาพครูที่ปรึกษาด้วยซึ่งครูที่ปรึกษาได้เข้าใจถึงการพัฒนาชุมชนและความกระตือรือร้นในการสร้างหลักสูตรบูรณาการ การท่องเที่ยวโดยผ่านกระบวนการวิจัย ซึ่งครูสามารถเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ได้ พร้อมกันนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและหน่วยงานอื่นๆ ที่อยู่ในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาเป็นเครือข่ายยังได้ เชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน เข้าใจในบทบาทของตนเองและเกิดหนทางกระบวนการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น ชุมชน ร่วมกันอย่างมีความรับผิดชอบ ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนบนฐานความรู้

6. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาโครงการวิจัยท่องเที่ยว : การบูรณาการการศึกษา เศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกัน ความเป็นชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้ดังนี้

1. วิทยานิพนธ์ของโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งหมด 42 โครงการ จาก 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านตรึม (ตรึมวิทยานุเคราะห์) ตำบลตรึม อำเภอศรีนครินทร์ 9 โครงการ และ โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ 10 โครงการ และระดับมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ 9 โครงการ และโรงเรียนพิมายวิทยา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา 14 โครงการโดยนักเรียนมีผลงาน/ชิ้นงานออกมาในรูปของ แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของตนเอง สื่อวีดิทัศน์ สมุดภาพ เล่าเรื่อง สมุดรายงาน ป้ายประชาสัมพันธ์ และสิ่งประดิษฐ์อื่นๆ เช่น โคมไฟ เป็นต้น

2. นักเรียน เกิดความภาคภูมิใจในผลการดำเนินการวิจัย ความกระตือรือร้นในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามัคคีในหมู่คณะ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และนักเรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนองานวิจัย เกิดความหวังและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

3. ครูที่ปรึกษา ให้ความสำคัญกับงานวิจัยที่สามารถนำไปแก้ปัญหาชุมชนและบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนจากการวิจัยการท่องเที่ยวของนักเรียนมาพัฒนาเป็นหลักสูตรใหม่โดยบูรณาการกับหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มของสำนักงานพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ 54 หลักสูตร

4. เครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้เห็นผลงานวิจัยที่สามารถสะท้อนปัญหาของชุมชนเพื่อนำผลการวิจัยไปสู่ขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติโดยการวางแผนทางพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่รับผิดชอบต่อไป

5. สถาบันการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยใช้กระบวนการวิจัยของนักเรียนเป็นเครื่องมือหนึ่ง และเป็นสถาบันการศึกษาที่หนุนเสริมความรู้ทางวิชาการสู่ชุมชน และได้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติสืบไป

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน

1. นักเรียนผู้ดำเนินโครงการวิจัยวุฒิภาวะยังน้อยครูที่ปรึกษาจึงควรต้องเพิ่มความเอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ แต่ด้วยครุมีภาระงานมากทำให้ครูรู้สึกเหนื่อยและไม่เข้าใจว่าการวิจัยจะช่วยให้เกิดประโยชน์อย่างไรต่อตนเอง ดังนั้นเพื่อเป็นกำลังใจและเป็นการกระตุ้นให้ครูได้ให้ความสำคัญและพร้อมที่จะทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานจึงควรให้ครูสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการขอผลงานได้ด้วย

2. โรงเรียนส่งข้อเสนอโครงการเพื่อพิจารณาอย่างน้อยเนื่องจากโรงเรียนมีครูที่ปรึกษาจำนวนน้อยโดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถมศึกษา

3. การจัดครูที่ปรึกษาแต่ละโครงการควรเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ที่มั่นคงและไม่มีแนวโน้มการโยกย้ายไปปฏิบัติงานที่อื่นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและประสานงานตลอดกระบวนการวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อโครงการวิจัยในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งนี้ต้องประสานความร่วมมือไปยังโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอันดีที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ลงมือปฏิบัติและให้เกิดผลจริงในพื้นที่

2. ควรให้ภาคีเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่แรกเริ่มในขั้นตอนของการกำหนดโจทย์วิจัยเพื่อให้ได้โจทย์วิจัยที่สอดคล้องและตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามมาด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการวิจัยวิธีวิทยาการประเมินความสำเร็จของการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บริษัท เพลิน

สตูดิโอ จำกัด. (อึดสำเนา) “ชุมชนเข้มแข็ง”. (2553). [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา:

<http://std.kku.ac.th/4830801646/Website/page2.html>

ประชาคมวิจัย. (2552). ยุทธศาสตร์การทอ้งเที่ยว :บูรณาการความรู้สู่ภูมิคุ้มกันเด็กไทย. [ระบบ

ออนไลน์] แหล่งที่มา :http://rescom.trf.or.th/display/show_colum_print.php?id_colum=2302. 14 มีนาคม 2553.

สถานการณ์อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต. (2552). [ระบบออนไลน์]แหล่งที่มา :

<http://www.itd.or.th/files/voices/5/090529.pdf>. 15 มีนาคม 2553.